

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 600/2024-32

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Petra Molnára a Petra Straku (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného BUZINGER & PARTNERS s. r. o., Námestie M. Benku 15, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B1-8C/603/2004 v období po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 334/2022 z 8. septembra 2022 takto

r o z h o d o l :

- Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B1-8C/603/2004 v období po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 334/2022 z 8. septembra 2022 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadostučinenie **800 eur**, ktoré mu **je** Mestský súd Bratislava IV **povinný** vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
- Mestský súd Bratislava IV **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **856,75 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyni sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

- Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 15. októbra 2024, doplnenou 7. januára 2025, domáhal vyslovenia porušenia svojich základných práv na súdnu ochranu podľa

čl. 46 ods. 1 a na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie a prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu. Tiež navrhoval priznať finančné zadostučinenie 25 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa domáha na okresnom súde náhrady škody 8 687,61 eur (pozostávajúcej z nemajetkovej ujmy 5 368,22 eur a z ušlého zisku 3 319,39 eur) z titulu podielového spoluvlastníctva k spoločne zakúpenému nábytku do združenia a náhrady škody spôsobenej odnesením spoločne zakúpeného nábytku žalovanou [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná“) z kancelárskych priestorov združenia. Sťažovateľ a žalovaná sa mali dohodnúť, že budú vykonávať advokátsku činnosť spoločne ako združenie v rámci spoločnej advokátskej kancelárie BÉREŠOVÁ & BUZINGER. V žalobe tiež argumentuje, že žalovanej poskytol finančné prostriedky pod podmienkou, že sa stane spoluvlastníkom kancelárskeho nábytku, ktorý žalovaná na základe poskytnutých finančných prostriedkov zakúpila.

3. Okresný súd rozsudkom z 24. marca 2015 sčasti žalobe vyhovel a sčasti žalobu zamietol. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 4Co/407/2015 z 25. apríla 2018 rozsudok okresného súdu sčasti potvrdil a sčasti zrušil. Okresný súd rozsudkom z 22. februára 2022 žalobu zamietol. Sťažovateľ proti rozsudku okresného súdu podal 25. mája 2022 odvolanie. Na krajskom súde je vedené konanie pod sp. zn. 4Co/97/2024 a sp. zn. 4Co/98/2024. Odvolanie sťažovateľa bolo krajskému súdu doručené 25. septembra 2024. Krajský súd vo veci dosiaľ nenariadil termín pojednávania.

4. Sťažovateľ sa už obdobnej ochrany domáhal. Ústavný súd nálezom sp. zn. II. ÚS 515/2013 zo 4. júna 2014 ústavnej sťažnosti sťažovateľa vyhovel a vyslovil porušenie jeho práv, prikázal okresnému súdu vo veci konať bez zbytočných prietáhov, priznal finančné zadostučinenie 2 500 eur a náhradu trov konania. Ústavný súd ďalším nálezom sp. zn. III. ÚS 334/2022 z 8. septembra 2022 vyslovil porušenie konať bez zbytočných prietáhov, prikázal mestskému súdu vo veci konať, priznal sťažovateľovi finančné zadostučinenie a náhradu trov konania.

5. Sťažovateľ namieta, že konanie v celkovej dĺžke viac ako dvadsať rokov nie je dosiaľ právoplatne skončené. Namieta neefektívnu a nehospodárnu činnosť mestského súdu. Výrazne obdobie nečinnosti mestského súdu vidí v období 28 mesiacov, keď nebol spis vyexpedovaný na krajský súd pre účely rozhodnutia o podanom odvolaní sťažovateľa. Namieta, že postup mestského súdu je v rozpore s § 377 Civilného sporového poriadku.

6. Namieta tiež, že mestský súd nerešpektoval nálezy ústavného súdu a naďalej sa dopúšťa prietáhov v konaní. Podľa jeho názoru vec nie je právne ani skutkovo zložitá a predmet sporu patrí medzi bežnú rozhodovaciu činnosť súdov. Svojím správaním k celkovej dĺžke konania neprispel.

7. Ústavný súd uznesením sp. zn. II. ÚS 600/2024 z 19. novembra 2024 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti, v ktorej sa domáhal vyslovenia porušenia základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 36 ods. 1, čl. 38 ods. 2 listiny a práv na spravodlivé súdne konanie a prejednanie veci v primeranej

lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu v období po právoplatnosti spomínaného nálezu ústavného súdu. Vo zvyšnej časti ústavnú sťažnosť odmietol.

8. Mestský súd vo vyjadrení priznal, že nepostupoval v konaní efektívne a v primeranej lehote nerozhodol o návrhu žalovanej na doplnenie rozsudku. Mestský súd považuje ústavnú sťažnosť sťažovateľa za opodstatnenú a žiada ústavný súd prehodnotiť uplatnené primerané finančné zadost'učinenie.

9. Sťažovateľ podaním doručeným ústavnému súdu 7. januára 2025 považoval za vhodné informovať ústavný súd o súčasnom stave namietaného konania. Obsahom podania sťažovateľa je poukázanie na nesústreďený postup mestského súdu týkajúci sa dvoch opravných uznesení z 25. novembra 2024, ktoré spočívali v nesprávne uvedenom sídle jeho právnej zástupkyne, absencie IČO jeho právnej zástupkyne a absencie označenia právneho zástupcu žalovanej. Podľa názoru sťažovateľa mestský súd namietanému konaniu nevenuje náležitú pozornosť.

II.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

10. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (III. ÚS 334/2022).

11. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie sporovej strany a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (rozsudok ESLP z 30. 3. 2023 vo veci Roth Neved'alová proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 50525/21, bod 11, obdobne nález sp. zn. IV. ÚS 465/2022). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľa.

12. Posúdením prvého kritéria ústavný súd už v náleze sp. zn. III. ÚS 334/2022 dospel k záveru, že náhrada škody, ktorá ja predmetom konania, nie je závislá od skutkovej či právnej náročnosti veci. V posudzovanom štádiu konania ústavný súd nezistil v správaní sťažovateľa také skutočnosti, ktoré by významne prispeli k celkovej dĺžke konania.

13. Ústavný súd posudzoval konanie od právoplatnosti predchádzajúceho nálezu ústavného súdu (17. septembra 2022) v trvaní viac ako dva roky. Po vrátení spisu z ústavného súdu 16. septembra

2022 súd vykonával procesné úkony spojené s podaním odvolania sporových strán. Spis bol predložený odvolaciemu súdu predkladacou správou z 29. novembra 2022. Po zmene zákonného sudcu zo 16. januára 2023 bol spis 1. februára 2023 súdu vrátený z dôvodu absencie rozhodnutia o návrhu žalovanej na doplnenie rozsudku okresného súdu. Vzápätí došlo k zmene zákonného sudcu 13. marca 2024. Súd návrh žalovanej na doplnenie rozsudku okresného súdu zamietol rozhodnutím z 11. apríla 2024, proti ktorému podala žalovaná odvolanie. Spis bol opäť predložený na odvolací súd predkladacou správou zo 16. septembra 2024. Spis bol vrátený mestskému súdu bez rozhodnutia odvolacieho súdu z dôvodu chýb a iných nesprávností podľa § 224 Civilného sporového poriadku a nedoručenia podania jednej zo sporových strán na vyjadrenie podľa § 374 ods. 3 Civilného sporového poriadku.

14. Mestský súd vo vyjadrení síce uznal, že aj napriek predchádzajúcemu nálezu ústavného súdu v konaní nepostupoval dôsledne, čo sa týka včasnosti vybavenia veci. Z vyjadrenia mestského súdu je zrejmé, že jeho postup v namietanom konaní bol nesústredený z dôvodu opakovaného vrátenia veci z odvolacieho súdu pre účely rozhodnutia o návrhu sporovej strany. Nesprávnym postupom mestského súdu pri opakovanom predkladaní spisu odvolaciemu súdu sa konanie predĺžilo o ďalšie dva roky.

15. Ústavnému súdu neunikla skutočnosť, že vec sťažovateľa nie je rozhodnutá ani po viac ako dvadsiatich rokoch, čo je v právnom štáte ústavne neakceptovateľné. V súvislosti s touto námietkou sťažovateľa ústavný súd dodáva, že zohľadnenie dĺžky konania nie je možné v zmysle § 55 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Keďže ústavný súd už z hľadiska uplatnených práv sťažovateľa konanie mestského súdu (pôvodne okresného súdu) meritórne preskúmal v náleze sp. zn. II. ÚS 515/2013 z 3. júna 2014 a v náleze sp. zn. III. ÚS 334/2022 z 8. septembra 2022, v ktorom zároveň konštatoval porušenie týchto práv sťažovateľa, vznikla prekážka veci rozhodnutej (*rei iudicatae*) pre opätovný ústavno-súdny prieskum.

16. K uvedenému je potrebné dodať, že na základe týchto skutočností bolo namieste očakávať, že mestský súd v namietanom konaní zvolí dôslednejší postup vzhľadom na vytýkané nedostatky v predchádzajúcich nálezoch ústavného súdu. Tým by bol adekvátne naplnený zmysel vysloveného príkazu konať bez zbytočných prieťahov.

17. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd kvalifikoval nečinnosť a nesústredenú činnosť mestského súdu v zistenom období ako zbytočné prieťahy, a preto vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu v namietanom konaní.

18. Vo vzťahu k námietke sťažovateľa o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu ústavný súd uvádza, že v systematike ústavy sú primeraná celková dĺžka, rýchlosť, plynulosť a efektívnosť súdneho konania obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a nie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov

nespadá pod ochranu čl. 46 ods. 1 ústavy, pokiaľ namietané porušenie tohto základného práva nedosahuje takú intenzitu, že s ohľadom aj na ďalšie konkrétne okolnosti daného prípadu by bolo možné uvažovať o odmietnutí spravodlivosti (napr. IV. ÚS 242/07). Z uvedeného dôvodu preto ústavný súd v tejto časti ústavnej sťažnosti nevyhovel.

III.

Primerané finančné zadosťučinenie a náhrada trov konania

19. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal o priznanie finančného zadosťučinenia 25 000 eur. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu namietaného porušenia (III. ÚS 189/2023).

20. O takýto prípad bez pochybnosti ide aj v preskúmvanej veci. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, predmet posudzovaného konania, povahu a význam dotknutých práv, namietanú dĺžku konania, ako aj vlastnú judikatúru týkajúcu sa výšky priznávaného finančného zadosťučinenia (III. ÚS 336/2021, III. ÚS 590/2022, III. ÚS 108/2023), ústavný súd považoval za spravodlivé priznať sťažovateľovi 800 eur [§ 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde] a vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovel.

21. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2024 je 343,25 eur a hodnota režijného paušálu je 13,73 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2024 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti). Náhrada trov právneho zastúpenia tak predstavuje 856,75 eur vrátane 20 % DPH.

22. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. januára 2025

Ľuboš Szigeti
predseda senátu